

Farmakologia z toksykologią	
NAZWA PRZEDMIOTU	Farmakologia z toksykologią
LICZBA PUNKTÓW ECTS	2
JĘZYK WYKŁADOWY	polski
PROWADZĄCY	dr Jakub Cieszkowski
OSOBA ODPOWIEDZIALNA	dr Jakub Cieszkowski
LICZBA GODZIN	
WYKŁADY	20
ĆWICZENIA	10
CELE PRZEDMIOTU	
CEL 1	Celem przedmiotu jest poznanie podstaw farmakologii ich mechanizmów, działania leków, działań niepożądanych, interakcji lekowych oraz toksyczności leków, ze szczególnym uwzględnieniem leków stosowanych przez ratowników medycznych. Szczegółowe cele kształcenia obejmują: -podstawowe zagadnienia dotyczące - farmakokinetyki i farmakodynamiki -poznanie mechanizmów działania oraz zastosowanie produktów leczniczych, jak również ocena wystąpienia działań niepożądanych oraz toksycznych leków, farmakologia bólu, postępowanie w zatruciach, stanach nagłych, poznanie podstaw toksykologii -znajomość leków stosowanych w stanach zagrożenia życia i zdrowia, znajomość obowiązującej listy leków stosowanych w ratownictwie medycznym, przygotowanie studentów do rozumienia i interpretowania wiedzy dotyczącej rodzajów substancji toksycznych, drogi ich wprowadzania, kinetyki, metabolizmu ksenobiotyków i mechanizmów ich toksycznego działania, rozpoznawania zatruc i podstawowych zasad postępowania ratownika medycznego w ostrych zatruciach
EFEKTY UCZENIA SIĘ¹	

Farmakologia z toksykologią

A.W.25	Zna i rozumie zasady dezynfekcji, sterylizacji i postępowania antyseptycznego;
A.W.34	Zna i rozumie podstawowe zasady farmakoterapii;
A.W.35	Zna i rozumie pochodzenie, rodzaje i drogi podawania produktów leczniczych, mechanizm i efekty ich działania oraz procesy jakim podlegają produkty lecznicze w organizmie, a także ich interakcje;
A.W.36	Zna i rozumie problematykę z zakresu farmakokinetyki i farmakodynamiki wybranych produktów leczniczych stosowanych w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego;
A.W.37	Zna i rozumie poszczególne grupy produktów leczniczych, główne mechanizmy ich działania w organizmie i działania niepożądane;
A.W.38	Zna i rozumie wpływ leczenia farmakologicznego na fizjologiczne i biochemiczne procesy zachodzące w poszczególnych narządach;
A.W.39	Zna i rozumie rodzaje produktów leczniczych, które mogą być samodzielnie podawane przez ratownika medycznego, i ich szczegółową charakterystykę farmakologiczną;
A.W.40	Zna i rozumie podstawy farmakoterapii u kobiet ciężarnych i osób starszych w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego;
A.W.41	Zna i rozumie różnice w farmakoterapii dorosłych i dzieci w zakresie objętym zakresem uprawnień zawodowych ratownika medycznego;
A.W.42	Zna i rozumie wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację produktów leczniczych;
A.W.43	Zna i rozumie problematykę z zakresu toksykologii, działań niepożądanych produktów leczniczych, zatruc produktami leczniczymi oraz substancjami chemicznymi – w podstawowym zakresie;
A.W.44	Zna i rozumie objawy najczęściej występujących ostrych zatruc, w tym alkoholami, narkotykami i innymi substancjami psychoaktywnymi, metalami ciężkimi, substancjami chemicznymi oraz wybranymi grupami produktów leczniczych;
A.W.45	Zna i rozumie podstawowe zasady postępowania diagnostycznego w zatruciach;
A.W.47	Zna i rozumie szczegółowe zasady rozpoznawania i leczenia wstrząsu oraz jego rodzaje;
A.W.53	Zna i rozumie podstawowe zasady postępowania ratunkowego i logistykę w zdarzeniach o charakterze CBRNE (chemiczne, biologiczne, radiacyjne nuklearne oraz związane z eksplozją);
A.U10	Potrafi obliczać stężenia molowe i procentowe związków oraz stężenia substancji w roztworach izosmotycznych jedno- i wieloskładnikowych;

Farmakologia z toksykologią	
A.U13	Potrafi oceniać podstawowe procesy farmakokinetyczne i farmakodynamiczne;
A.U15	Potrafi dobierać produkty lecznicze w odpowiednich dawkach w celu korygowania zjawisk patologicznych w organizmie człowieka i poszczególnych narządach;
A.U16	Potrafi posługiwać się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych;
K.S1	Jest gotów aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem;
K.S2	Jest gotów przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;
K.S3	Jest gotów do wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie jego praw i potrzeb;
K.S4	Jest gotów do organizowania pracy własnej i współpracy w zespole, w tym z osobami wykonującymi inne zawody medyczne, oraz w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym;
K.S5	Jest gotów dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;
K.S6	Jest gotów kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem, jego rodziną lub opiekunem;
K.S7	Jest gotów przestrzegania praw pacjenta i zasad humanizmu.
WYMAGANIA WSTĘPNE ²	
Podstawowe wiadomości z zakresu - biochemii, anatomii, fizjologii, patofizjologii ogólnej i narządowej	

TREŚCI PROGRAMOWE	SZCZEGÓŁOWY OPIS BLOKÓW TEMATYCZNYCH	Efekty uczenia się
WYKŁAD 1	Wprowadzenie do przedmiotu. Omówienie regulaminu przedmiotu. Rys historyczny. Farmakologia ogólna. Podstawowe definicje farmakologiczne. Mechanizmy działania leków. Podstawowe procesy farmakokinetyczne-LADME. Charakterystyka produktu leczniczego, czynniki wpływające na działanie leków, wskazania farmakoterapii, działanie niepożądane, interakcje leków.	

WYKŁAD 2	Podstawy toksykologii, mechanizmy działania toksycznego leków, metabolizm trucizn, Współczesne kierunki rozwoju toksykologii. Zakres toksykologii. Zatrucia – klasy toksyczności związków, czynniki warunkujące toksyczność, drogi wprowadzania i wydalania trucizn. Objawy kliniczne zatrucia lekami, narkotykami, alkoholem, pestycydami, metalami ciężkimi, gazami	
WYKŁAD 3	Farmakologia obwodowego układu nerwowego, receptory oraz ich agoniści i antagoniści, farmakologiczne możliwości regulacji: leki współcześnie stosowane wpływające na receptory układu autonomicznego układu nerwowego. Farmakologia ośrodkowego układu nerwowego, grupy leków psychotropowych, leki uspokajające, nasenne i przeciwdrgawkowe	
WYKŁAD 4	Zatrucia – klasy toksyczności związków, czynniki warunkujące toksyczność, drogi wprowadzania i wydalania trucizn. Objawy kliniczne zatrucia lekami, narkotykami, alkoholem, pestycydami, metalami ciężkimi, gazami	
WYKŁAD 5	Leki układu nerwowego, leki znieczulające miejscowo i ogólnie. Środki zwiotczające mięśnie szkieletowe, leki układu nerwowego Leki nasenne i uspokajające. Leki psychotropowe – neuroleptyki, antydepresanty, leki układu nerwowego leki przeciwpadaczkowe, leki stosowane w chorobie Parkinsona, Alzheimer'a i otępieniach	
WYKŁAD 6	Leki układu sercowo-naczyniowego. Niewydolność serca, choroba niedokrwienna serca, leki antyarytmiczne, leki działające na naczynia krwionośne i układ krążenia, nadciśnienie tętnicze (w tym leki moczopędne) , leki stosowane w hipotonii oraz wpływające na naczynia żyłne, Leki stosowane w niedokrwistości i wpływające na krzepnięcie krwi.	
ĆWICZENIE 1	Leki stosowane w chorobach układu oddechowego, astma, POCHP, leki przeciwalergiczne, leki przeciwkaszlowe, leki wykrztuśne, mukolityczne.	
ĆWICZENIE 2	Farmakologia dzieci, kobiet ciężarnych, osób starszych ze szczególnym uwzględnieniem leków ratowniczych.	
ĆWICZENIE 3	Leki stosowane w chorobach układu pokarmowego. Leki p. pasożytom przewodu pokarmowego.	
ĆWICZENIE 4	Postacie leków i ich stosowanie. Leki doustne, parenteralne, doodbytnicze, dopochwowe, wziewne, do stosowania zewnętrznego (okulistyczne, laryngologiczne, dermatologiczne, systemy transdermalne),	

METODY DYDAKTYCZNE³

M1	Prezentacja multimedialna, rozwiązywanie zadań, metody e-learningowe, analiza przypadku, burza mózgów, pokaz, wirtualny pacjent, samokształcenie.
M2	Praca w grupach
M3	Praca z podręcznikiem
M4	Dyskusja, studium przypadku

NAKŁAD PRACY STUDENTA⁴

GODZINY KONTAKTOWE Z NAUCZYCIELEM AKADEMICKIM	30
GODZINY BEZ UDZIAŁU NAUCZYCIELA AKADEMICKIEGO	20
SUMARYCZNA LICZBA GODZIN DLA PRZEDMIOTU	50

REGULAMIN ZAJĘĆ I WARUNKI ZALICZENIA

1. W ramach ćwiczeń dopuszczana jest jedna nieobecność niezależnie od przyczyny.
2. W przypadku większej liczby nieobecności - należy zrealizować zajęcia w innym terminie z inną grupą ćwiczeniową.
3. Warunkiem dopuszczenia do zaliczenia wykładów jest uzyskanie zaliczenia ćwiczeń.
4. Student formalnie otrzymuje ocenę/ zaliczenie z ćwiczeń w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych oraz ocenę wykładów w zakresie wiedzy.
5. Ocena jest oceną łączną z obu form.

METODY OCENY POSTĘPU STUDENTÓW

W ZAKRESIE WIEDZY⁵	Test wyboru, pytania otwarte, odpowiedź ustna lub pisemna
W ZAKRESIE UMIEJĘTNOŚCI⁶	Umiejętność wyszukiwania danych farmakologicznych
W ZAKRESIE KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH⁷	Aktywność na zajęciach, umiejętność pracy w grupie
SPRAWDZIANY KSZTAŁTUJĄCE⁸	Aktywność na zajęciach w różnych formach – test, kolokwium, odpowiedź ustna
SPRAWDZIANY PODSUMOWUJĄCE⁹ (I i II termin)	Termin I: Test 40 pytań Termin II: Test 40 pytań lub odpowiedź pisemna bądź ustna na 5 pytań otwartych

KRYTERIA EGZAMINU/ ZALICZENIA Z OCENĄ

NA OCENĘ 2,0	Student nie opanował niezbędnego minimum podstawowych wiadomości i umiejętności określonych programem kształcenia dla przedmiotu, nie potrafi rozwiązać zadań o niewielkim stopniu trudności, popełnia rażące błędy terminologiczne, a styl jego wypowiedzi jest nieporadny. Wymagany procent osiągniętych efektów uczenia się z egzaminu dla przedmiotu: 50% i mniej niż 50%
NA OCENĘ 3,0	Student opanował podstawowe wiadomości i umiejętności określone programem kształcenia dla przedmiotu, rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o średnim stopniu trudności, popełnia niewielkie błędy terminologiczne, a wiadomości przekazuje językiem zbliżonym do potocznego Wymagany procent osiągniętych efektów uczenia się z egzaminu dla przedmiotu: min. 51%
NA OCENĘ 3,5	Student osiągnął efekty uczenia się powyżej wymagań dla oceny dostatecznej, ale niewystarczające dla oceny dobrej. Wymagany procent osiągniętych efektów uczenia się z egzaminu dla przedmiotu: min. 66%
NA OCENĘ 4,0	Student opanował większość wiadomości i umiejętności określonych programem kształcenia dla przedmiotu, rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne, ujmuje w terminach naukowych i zawodowych podstawowe pojęcia i prawa. Wymagany procent osiągniętych efektów uczenia się z egzaminu dla przedmiotu: min. 71%
NA OCENĘ 4,5	Student osiągnął efekty uczenia się powyżej wymagań dla oceny dobrej, ale niewystarczające dla oceny bardzo dobrej. Wymagany procent osiągniętych efektów uczenia się z egzaminu dla przedmiotu: min. 86%
NA OCENĘ 5,0	Student opanował pełen zakres wiedzy i umiejętności określony w programie kształcenia dla przedmiotu, samodzielnie rozwiązuje problemy teoretyczne i praktyczne, potrafi wykorzystać wiedzę w nowych sytuacjach problemowych, poprawnie posługuje się terminologią naukową oraz zawodową. Wymagany procent osiągniętych efektów uczenia się z egzaminu dla przedmiotu: min. 91%

NA OCENĘ 6,0

Student osiągnął efekty uczenia ilościowo lub jakościowo wykraczające poza zakres przewidziany programem kształcenia dla przedmiotu, w szczególności: posiada wiedzę znacznie przekraczającą zakres określony programem kształcenia dla przedmiotu, samodzielnie określa i rozwiązuje problemy teoretyczne i praktyczne, potrafi wykorzystać wiedzę w nowych sytuacjach problemowych, poprawnie i swobodnie posługuje się terminologią naukową oraz zawodową

Wymagany procent osiągniętych efektów uczenia się z egzaminu dla przedmiotu: 100% oraz dodatkowe osiągnięcia wykraczające ilościowo lub jakościowo poza te przewidziane na ocenę bardzo dobrą

LITERATURA OBOWIĄZKOWA

1. Rajtar-Cynke G.(red.) Farmakologia.Wyd. III. PZWL, 2015.
2. Mutschler Ernst: Farmakologia z elementami toksykologii.
3. Farmakologia ogólna i kliniczna,toksykologia.T 1+2. I wyd. polskie. Wrocław,2020. Wydawnictwo MedPharm
4. Mitręga K.A., Krzeziński T.F. (red.) (2017), Farmakologia i farmakoterapia dla ratowników medycznych. Wydanie I. Wydawnictwo: Edra Urban & Partner / Elsevier, Wrocław.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

R. Korbut (red.) - Farmakologia, wydanie uaktualnione, PZWL Wydawnictwo Lekarskie

¹ **Odniesienie Efektów uczenia się: są one przepisane dosłownie jak w standardach- NALEŻY Efekty Uczenia się modyfikować w niewielkim zakresie odnosząc do specjalności realizowanego przedmiotu** Ważne jest, aby treści zajęć korespondowały z zacytowanymi efekty uczenia się.

² **W warunkach wstępnych** proszę nie wymieniać konieczności zaliczenia określonych przedmiotów, tylko uprzednio osiągnięte efekty uczenia, które są oczekiwane. (student zna anatomię, potrafi rozpoznać problemy zdrowotne pacjenta a nie student zdał egzamin np. z Anatomii, Podstaw Pielęgniarstwa).

³ **Wpisać metody dydaktyczne** np. Wykład, Konwersatorium, Seminarium, Dyskusja, Ćwiczenie laboratoryjne, Metoda problemowa, Prezentacja multimedialna, Rozwiązywanie zadań, Metody e-learningowe, Analiza przypadku, Burza mózgów, Pokaz, Nauczanie przy łóżku chorego, Zajęcia praktyczne, Ćwiczenia w warunkach symulowanych, Wirtualny pacjent, Symulowany Pacjent, Ćwiczenia komputerowe, Samokształcenie.

⁴ Przy **Nakładzie pracy** studenta należy zwrócić uwagę na to, aby łączna liczba godzin (z Nauczycielem i bez) odpowiadała liczbie punktów ECTS, przy założeniu, że 1 punkt ECTS = 25-30 godzin.

⁵ Metody weryfikacji efektów uczeni się/Sprawdziany **w zakresie wiedzy; egzaminy/sprawdziany ustne i pisemne.** **Formy egzaminów pisemnych to: esej, raport, krótkie ustrukturyzowane pytania,** test wielokrotnego wyboru, sprawdzian pisemny złożony z pytań otwartych (ilu), test wielokrotnej odpowiedzi, test wyboru TAK/NIE lub dopasowania odpowiedzi, projekt pisemny.

⁶ Metody weryfikacji efektów uczeni się/sprawdziany **w zakresie umiejętności** to: demonstracja umiejętności (egzamin praktyczny, zaliczenie w formie Mini-OSCE, opisy przypadków (ustalanie i prezentowanie planu specjalistycznej opieki pielęgniarskiej), aktywność na zajęciach (ocena zrozumienia zagadnień ocena umiejętności analizy i syntezy rozwiązywania problemów), dzienniczek umiejętności.

⁷ Metody weryfikacji efektów uczeni się/Możliwa ocena **kompetencji społecznych** to: aktywność na zajęciach, obserwacja zachowania wobec pacjentów, kolegów, ocena pracy w grupie.

^{5,6,7} **Oczywiście nie wszystkie te sposoby muszą być zastosowane na każdym kursie.**

⁸ Sprawdziany kształtujące np. kolokwia, prace śródsesestralne (prezentacje multimedialne, projekty, standardy, procedury, rekomendacje do praktyki pielęgniarskiej).

⁹ Sprawdziany podsumowujące np. egzamin, zaliczenie końcowe. Uwzględnić sposób oceny w drugim terminie oraz warunki do zaliczenia (dopuszczenie do zaliczenia/egzaminu).